

Програма
за развитие на
селските райони
(2007-2013)
Министерство на
земеделието и
храните

Европейски
земеделски фонд
за развитие
на селските райони:
„Европа инвестира
в селските райони“

Кръгла маса на тема „Предизвикателства и перспективи пред развитието на дребните земеделски стопанства в България“
06 март 2015 година
“АГРА` 2015“

ДОБРИ ПРАКТИКИ

**ПРОЕКТИ, РЕАЛИЗИРАНИ ОТ МЕСТНИТЕ
ИНИЦИАТИВНИ ГРУПИ В БЪЛГАРИЯ ЧРЕЗ
ПРИЛАГАНЕ НА ПОДХОДА ЛИДЕР**

ФОНДАЦИЯ "ЗЕМЯТА - ИЗТОЧНИК НА ДОХОДИ"

**ТРЪСТ
ЗА СОЦИАЛНА
АЛТЕРНАТИВА**

МИГ като възможност за подкрепа на дребните земеделски стопанства на местно равнище

Политиката за развитие на селските райони е част от Общата селскостопанска политика (ОСП) на ЕС с нарастващо значение през годините. Тя поощрява устойчивото развитие в селските райони на Европа и е насочена към решаване на икономически, социални и екологични проблеми в различните територии. Повече от половината от населението на ЕС живее в селски райони, които обхващат 90% от територията на ЕС.

ЛИДЕР е новаторски подход в рамките на политиката на ЕС за развитие на селските райони, който се прилага индивидуално във всяка страна членка. Наименованието на ЛИДЕР умело съчетава смисъла на думата от английски език „водачество“ със същинския смисъл на интегрирана връзка между дейностите за развитие на дадена територия от селските райони в Европа.

ЛИДЕР е метод и инструмент за мобилизиране на местните селски общности, които добавят принос и подпомогнат развитието на селските райони. ЛИДЕР следва да допринася за подобряване на качеството на живот в селските райони за семействата на фермерите и по-широко за население в териториите на селските райони.

За периода 2007 – 2013 г. България за първи път ефективно прилага подхода ЛИДЕР като инструмент за децентрализирано управление и интегрирано местно развитие в селските райони.

ТРЪСТ
ЗА СОЦИАЛНА
АЛТЕРНАТИВА

Основната идея на ЛИДЕР подхода като част от политиката за развитие на селските райони се основава на разбирането, че поради разнообразието на селските райони в Европа, стратегиите за развитие са много по-ефективни и ефикасни, ако се решават и прилагат на местно ниво от местните участници, придружени от ясни и прозрачни процедури, подпомагани от местни обществени екипи и разпространяващи добрите практики.

Мерките в рамките на четвъртата ос на ПРСР имат за цел да се изгради местен капацитет за прилагането на ЛИДЕР в България и да се подкрепи изпълнението на местни стратегии за развитие. Общият бюджет на интервенциите по подхода ЛИДЕР е в размер на 76 988 306 евро. Част от тези средства са предназначени за инвестиции и подкрепа на дребните земеделски стопанства на местно равнище.

Общо одобрени местни инициативни групи (МИГ) в момента- 35 бр.

Разполагаемият ресурс за финансиране на заявления по ос 4 ЛИДЕР се оказва 3 пъти по-малък от проявения интерес за кандидатстване.

По-голямата част от средствата, предназначени за интервенции по ос 1, са по мярка 121 «Модернизация на земеделските стопанства» Отделен е бюджет и по мярка 123 «Добавяне на стойност към земеделски и горски продукти» .

В Стратегиите за местно развитие , дребните земеделски стопанства на местно равнище имаха възможност да кандидастват за развитие на неземеделски дейности и по мярка 311.

ТРЪСТ
ЗА СОЦИАЛНА
АЛТЕРНАТИВА

Основните резултати от прилагането на подхода ЛИДЕР през периода 2007 – 2013 г. са: много добра информираност на местните общности относно възможностите на подхода ЛИДЕР и механизмите за неговото прилагане, в следствие на което те го разпознават като важен инструмент за решаване на проблемите на своите територии и добра възможност за тяхното развитие; изграден административен капацитет за прилагането му; обособени и оборудвани офиси, които осигуряват материална основа за прилагането му. В създадените МИГ, които изпълняват одобрените стратегии, са налице обучени специалисти и там реално работят местни експерти и екипи, които подпомагат общностите за активиране на предприемачество в разнообразни дейности и форми на заетост, устойчиво използване на ресурсите и потенциала за развитие на териториите.

В България преобладават стопанствата с малък икономически размер, като 68.9% от стопанствата са до 2 000 евро стандартен производствен обем (СПО), 16.1% са в интервала 2000-3999 евро СПО, а други 7.1 % имат 4000-7999 евро СПО. Общо 92% от стопанствата са с размер до 8 000 евро, което е значително по-високо от 72.9% за ЕС-28.

За целите на политиката за развитие на селските райони през програмния период 2014-2020 г. ще се подпомагат малки стопанства с икономически размер между 2 000 и 8 000 СПО. Малките стопанства съгласно тази дефиниция са 85,8 хил. или 23.2% от всички 13 стопанства. Използваната земеделска площ в малките стопанства е 203,9 хил.ха (4.6%). В малките стопанства се създава 12.2% от стандартния производствен обем.

ТРЪСТ
ЗА СОЦИАЛНА
АЛТЕРНАТИВА

Водено от общностите местно развитие е следващ етап на интервенция на Подхода ЛИДЕР върху развитието на селските райони, който ще бъде прилаган при запазване на подхода „отдолу-нагоре“, така че местните общности да формулират, избират и одобряват приоритети и стратегия за интегрирано развитие на територията и общностите. През програмния период 2014 – 2020 г. България ще приложи модел за реализиране на интегриран териториален подход чрез инструмента ВОДЕНО ОТ ОБЩНОСТТА МЕСТНО РАЗВИТИЕ (ВОМР).

Този модел ще бъде приложен само за райони, отговарящи на спецификите и изискванията посочени в чл. 32 до 35 от Регламент 1303/2013 г., свързани с планирането и прилагането на ВОМР, като в България Споразумението за партньорство предвижда ВОМР да се прилага на подрегионален териториален принцип – на ниво община, група от съседни общини или на ниво област с предвиден обхват на населението между 10 000 и 150 000 жители.

Основните предизвикателства, които ще бъдат посрещнати с прилагане на ВОМР в програмен период 2014-2020 г., засягат необходимостта от създаване на заетост (вкл. алтернативна) и използване на местния потенциал за растеж, като се цели подобряване качеството на живот и доходите на местното население.

ТРЪСТ
ЗА СОЦИАЛНА
АЛТЕРНАТИВА

Чрез прилагането на BOMP се цели постигането на ефект от концентриране на подкрепата върху интервенциите, които имат най-голяма добавена стойност по отношение на преодоляването на икономическите и социалните различия в развитието на териториите.

Основните приоритети ще бъдат свързани с:

- Насърчаване на социалното приобщаване и намаляване на бедността ;
- Интегриран подход към околната среда, чрез съхраняване и опазване на околната среда и насърчаване на ресурсната ефективност, вкл. дейности за превенция и управление на риска и за използване потенциала на културното наследство ;
- Фокусиране върху иновациите чрез насърчаване на въвеждането им в практиката;
- Насърчаване на устойчивата и качествена заетост и подкрепа за мобилността на работната сила ;
- Повишаване на конкурентоспособността на местните икономики и възможности за създаване на местен бизнес, включително чрез диверсификация, алтернативни дейности и устойчиво производство на аквакултури ;
- Подобряване на качеството на образование и повишаване квалификацията на населението .

Програмата за развитие на селските райони 2014 – 2020 година предвижда „изпълнението на местни стратегии за развитие които имат достатъчна зрялост и ясна добавена стойност за развитието на териториите, като цели подкрепата на 60 МИГ, обхващащи 30 % от населението на селските райони.

За да могат МИГ в стратегиите си да адресират адекватно най-важните проблеми на територията се планира прилагане и на многофондово финансиране за интегриране и допълване на интервенциите на регионалната, социалната и политиката за развитие на селските райони.

ТРЪСТ
ЗА СОЦИАЛНА
АЛТЕРНАТИВА

МЕРКИ В ПОМОЩ НА МАЛКИТЕ ЗЕМЕДЕЛСКИ СТОПАНСТВА В СТРАТЕГИИТЕ ЗА МЕСТНО РАЗВИТИЕ НА МЕСТНИТЕ ИНИЦИАТИВНИ ГРУПИ -ВОДЕНО ОТ ОБЩНОСТТА МЕСТНО РАЗВИТИЕ

Мярка 1. Трансфер на знания и действия по осведомяване

Подмярка 1.1. Професионално обучение и придобиване на умения

Подмярка 1.2. Демонстрационни дейности и действия по осведомяване

Допустими дейности: По подмярката се подпомага организирането и провеждането на демонстрационни дейности в областта на селското стопанство и горското стопанство.

Подмярка 1.3. Краткосрочен обмен на опит в управлението на земеделски и горски стопанства и посещения на земеделски и горски стопанства

ТРЪСТ
ЗА СОЦИАЛНА
АЛТЕРНАТИВА

Мярка 4. Инвестиции във физически активи

Обосновка: Мярката има широк обхват на подпомагане по отношение на инвестициите предприети от земеделски производители и преработвателни предприятия, повишаване на конкурентоспособността на всички видове селскостопанска дейност и укрепване на жизнеспособността на стопанствата и предприятията. В допълнение мярката предвижда възможност за финансиране на инвестиции в селскостопанска инфраструктура, в частност такава свързана с напояване и отводняване, както и за реализиране на непроизводствени инвестиции, спомагащи за опазване на околната среда и подпомагащи устойчивостта към изменението на климата.

Дейности за подпомагане: Подпомагане на материални и нематериални инвестиции за покриване нуждите на ниво земеделско стопанство. Подкрепа за инвестиции в преработка и маркетинг на предприятия от хранително-преработвателната промишленост, включително материални и нематериални инвестиции. Подкрепа за инвестиции в селскостопанска инфраструктура за напояване и отводняване на земеделски земи.

Подпомагане за инвестиции, свързани с изпълнение на агроекологични ангажименти и ангажименти, свързани с климата.

ТРЪСТ
ЗА СОЦИАЛНА
АЛТЕРНАТИВА

Финансиране:

Финансовата помощ по мярката е в размер на минимум 50 % от одобрените разходи за инвестиции, свързани със закупуването на ДМА от страна на кандидати земеделски производители и/или преработвателни за модернизирани на техните стопанства/ предприятия и повишаване на тяхната конкурентоспособност.

За инвестиции в селскостопанска инфраструктура (напояване и отводняване) финансовата помощ е възможно да достигне 100 % от одобрените разходи.

За инвестиции в непроизводствени дейности финансовата помощ е възможно да достигне 100 % от одобрените разходи.

Максималния размер на допустимите разходи по един инвестиционен проект е 3 000 000 евро, като за колективни инвестиции неговата стойност може да достигне до 5 000 000 евро.

Какво е новото?

Посредством комбинацията от различни дейности мярката ще предостави възможност за изпълнението на „интегрирани проекти“ с повишена добавена стойност и изпълнението на „непроизводствени инвестиции“, свързани с постигане на агроекологичните ангажименти и такива свързани с опазване на околната среда. Мярката също така предоставя възможност за подпомагане на „колективни инвестиции“, които са предприети от група земеделски производители.

Изпълнението на дейности включени в „интегрирани проекти“ и „колективни инвестиции“ дават възможност за увеличение на финансовата помощ по проектите от 10% до 20%.

ТРЪСТ
ЗА СОЦИАЛНА
АЛТЕРНАТИВА

Мярка 6. Развитие на стопанства и предприятия

Обосновка: Мярката е насочена към улесняване процеса на създаването на стопанства от млади фермери, насърчаване на заетостта и разкриване на работни места и запазване на вече съществуващите работни места, както и намаляване на сезонните колебания в заетостта.

Мярката съдържа две основни форми на подпомагане, насочени към земеделски производители и микропредприятия: помощ за стартиране на ново предприятие на млади селскостопански производители или стартиране на нови неземеделски дейности и помощ за инвестиции в неземеделски дейности.

Дейности за подпомагане: Мярката подкрепя стартиране на стопанска дейност на млади селскостопански производители на възраст под 40 години, които са се установили за пръв път в качеството си на ръководители на земеделско стопанство. В рамките на стартовата помощ се подпомага и започване на нови неземеделски дейности на земеделски производители и микропредприятия в селските райони. Дейностите трябва да са нови за предприятието, което получава подпомагането.

Втората форма на подкрепа обхваща финансиране на инвестиции в неземеделски бизнес в селските райони.

Бенефициенти: Млади селскостопански производители (физически лица и юридически лица), земеделски производители и микропредприятия в селските райони.

Финансиране:

Стартовата помощ за млади селскостопански производители и за нови неземеделски дейности се предоставя под формата фиксирана премия, която се изплаща на две части и е обвързана с постигане на заложен в одобрения бизнес план цели и дейности.

Финансова помощ за инвестиции в неземеделски дейности се предоставя за материални и нематериални активи за създаване и развитие на неземеделски дейности в селските райони.

ТРЪСТ
ЗА СОЦИАЛНА
АЛТЕРНАТИВА

Проект «Предлагане на пазара на продукт с високо качество от месни продукти и полуфабрикати»

Бюджет на проекта: 388 506.67 лв
Бенефициент: „РОДОПА ТРОЯН” ООД

ТРЪСТ
ЗА СОЦИАЛНА
АЛТЕРНАТИВА

Основната цел на проекта е повишаване на конкурентноспособността и увеличаване на асортиментната листа на произвежданите местни продукти и увеличаване на пазарен дял.

Проект «Подобряване на икономическото състояние на региона на МИГ Троян и Априлци чрез насърчаване на възможностите за пазарна реализация на керамични продукти от занаятчийско предприятие "Яне" -Снежанка Янева Димитрова»

Бюджет на проекта:26 994,00лв.

Бенефициент: Снежанка Янева Димитрова - занаятчия

Разширяване на производството на керамични съдове чрез по – добри логистични възможности за реализацията им, създаване на допълнителна заетост и съживяване на селото, разнообразяване на предлаганите туристически атракции в него (демонстрации и участие на туристи в изработката на глинени съдове)

ТРЪСТ
ЗА СОЦИАЛНА
АЛТЕРНАТИВА

МЕСТНА ИНИЦИАТИВНА ГРУПА-ЛЯСКОВЕЦ-СТРАЖИЦА

Проект »Изграждане на фотоволтаична централа с мощност до 30 kW»

Бюджет на проекта: 97 783,61 лв.

Бенефициент: „ТРАНС ИНВЕСТ” ЕООД

ТРЪСТ
ЗА СОЦИАЛНА
АЛТЕРНАТИВА

**Проект «Изграждане на група дървени къщи за гости»
Повишаване на конкурентоспособността на "Велеви 11»
Обща стойност на проекта: 243 425,81 лв
Бенефициент: ЕТ «Пирин 2012 - Анастасия Чобанова»**

ТРЪСТ
ЗА СОЦИАЛНА
АЛТЕРНАТИВА

Изграждане и въвеждане в експлоатация на група къщи за гости за селски и еко - туризъм - тип "Log House"

Проект «Повишаване на конкурентоспособността на "Велеви 11»
Обща стойност на проекта: 137914,35 лв.
Бенефициент: "Велеви 11" ООД

ТРЪСТ
ЗА СОЦИАЛНА
АЛТЕРНАТИВА

По проекта е закупено модерно зоотехническо оборудване за отглеждане на 56 бр. крави и е изградена доилна зала.

Проект „Покупка на специализирана техника”

Обща стойност на проекта –40 981,62лв.

Бенефициент: „Автоцентър Милко и син” ЕООД

ТРЪСТ
ЗА СОЦИАЛНА
АЛТЕРНАТИВА

Автомонтьорски дейности и услуги, с помощта на този проект модернизира машинното си оборудване и въвежда нови видове услуги като:

- смяна на двигателни масла;
- компютърна диагностика на автомобила;
- изправяне на джанти;
- профилактика и ремонти на климатични системи.

Проект «Медена къща "Михови", с. Прилеп Бенефициент: ЕТ«Михови»

Опазването на пчелите е мисията на семейство Михови, които създадоха първия в Добруджа музей на пчеларството. Стопаните на къщата, която посреща любезно всички посетители, имат за цел да популяризират колкото може повече важната мисия на пчелите в съществуването на нашата планета

ТРЪСТ
ЗА СОЦИАЛНА
АЛТЕРНАТИВА

Проект «Модернизация на цех за металообработка»-с. Момино село.

Обща стойност на проекта –97 245 лева

Бенефициент: ЕТ „Пет Бора – Петко Петков – Емил Петков”

ТРЪСТ
ЗА СОЦИАЛНА
АЛТЕРНАТИВА

Изпълнението на тази инвестиция доведе до доставка на висококачествено технологично оборудване за постигане на оптимизиран производствен процес, а от там висока ефективност и ниска себестойност на продукцията, намаляване на непредвидените разходи и трайно пазарно присъствие.

Проект “За по добро и достъпно медицинско обслужване, чрез увеличаване обема на медицинските услуги”

Обща стойност на проекта –51 316 лв

Бенефициент: ЕТ „Медикус- 70 д-р Митко Караишев- АПМП-ИП”, с.Борино

ТРЪСТ
ЗА СОЦИАЛНА
АЛТЕРНАТИВА

Чрез реализацията на този проект с осигурява достъп до качествено медицинско обслужване на населението, като възможност да се извършват ехографски и остеоденситометрични изследвания, особено важни за ранна превенция, профилактика и наблюдения.

Проект „Предоставяне на иновативни услуги на територията на МИГ – Тетевен”

Обща стойност на проекта –55 917 лв.

Бенефициент: „Дестинация Тетевен” ЕООД – Тетевен

ТРЪСТ
ЗА СОЦИАЛНА
АЛТЕРНАТИВА

Идеята на настоящия проект е закупуване на съоръжения и оборудване за почистване на къщи за гости, вили и други туристически обекти и поддържане на дворовете и пространства около съответните обекти.

Проект „Доставка и монтаж на оборудване за автосервиз”

Обща стойност на проекта – 51 248 лв.

Бенефициент: „Милвена” ООД – Тетевен

ТРЪСТ
ЗА СОЦИАЛНА
АЛТЕРНАТИВА

Основната идея на проекта е изграждането на модерен автосервиз в съществуващ обект за продажба на течни горива.

Проект „Модернизиране на земеделското стопанство”

Обща стойност на проекта –18 916,66 лв

Бенефициент: „Мариела Инвест” ЕООД - ферма за свободно отглеждане на патици

ТРЪСТ
ЗА СОЦИАЛНА
АЛТЕРНАТИВА

Закупена специализирана селкостопанска техника - колесен трактор, навесна дискова брана и кофа за трактор, която повиши цялостната производителност на труда в земеделското стопанство.

Проект «Доставка на земеделска техника и прикачен инвентар»
Обща стойност на проекта: 132 701 лв.
Бенефициент: ЗП-Динко Христов

ТРЪСТ
ЗА СОЦИАЛНА
АЛТЕРНАТИВА

По проекта беше закупена земеделска техника за модернизирание на земеделското стопанство.

**Благодаря за
вниманието !
Мария Маринова**

ТРЪСТ
ЗА СОЦИАЛНА
АЛТЕРНАТИВА

